

“ఈ ఇరుకు గదిలో వాటివాలని జీతం డబ్బులతో నేను సంసారం చేయలేక పోతున్నాను బాబూ”

భార్య ముఖం లోకి ఒక్క మారు మాసి, గీస్తున్న బొమ్మ వైపు ముఖపు మరల్చు కున్నాడు. సుందరయ్య - వెలకో మూరైనా అవిడి మాటే అంటూనే వుంటుంది.

“ఏమైందివచ్చిందా?” అడగాలనే పూరు కున్నాడు.

“దరలెలా పెరిగి పోతున్నాయో మీకేం తెల్లనట్లు లేదు - పూర్వం ముద్దరిమే - ఇప్పుడు చంబాడి ఖర్చు కూడా! మీరేమీ పట్టించుకోరు!”

సుందరయ్యకు అర్థమైందామె విసుగు అతనుడబ్బునుగురించి అట్టే తానతయ పడడు. జీవితంలో ‘సర్దు కోవడం’ బాగా అలవాటు చేసుకున్నాడు. మునిషికి తృప్తి అనేది ఎప్పుటికీ పుండదని అతని అభిప్రాయం. మానవుడు ఆకాశాని ఆ ఆశలు అనంతం కొన్ని ఆశలు తీరినా, మరెన్నో ఆశలుఅడియానలుగానేమిగిలిపోతుంటాయి. వాటిని అందుకునే తాపత్రయంలో పరుగు అనవసరం అనుకుంటాడతను.

“ఎంత పొడుపుగా వాడినా డబ్బు సరిపోవడం లేదు. సంపాదన పెరిగే ఆలోచనచేస్తా వేయరాదా?”

సుందరయ్య ఏం మార్పాడలేదు.

“అత్యవసరమైన నస్తువులు కొనుక్కోడానికి కూడా నెలలూ సంవత్సరాలూ వాయిదాలు వేయాలి వస్తోంది. దానికి తోడు ఇల్లుకూడా ఎంతఇరుకైపోయిందో చూడండి! ఒక మూల వంట, ఒక మూల మంచం - మరో మూల మీ పెయింటింగ్ సామాగ్రి! సిల్లాడి ఉయ్యాల పూసడానికైన వీలేక పోతోంది! నేనన్నానంటే మీక్కోసం వస్తుందేమోగానీ ప్రతినెలా కేన్సులతో, కార్డు బోర్డుతో రంగులతో కొంటూనే వుంటారు. బొమ్మలేస్తూనే వుంటారు. కానీ వాటి వల్ల లాభం నాకే మార్గం కన్పించటం లేదు. అవి పేరుకుపోయి ఇంట్లో వున్న క్రాస్ స్టలాన్ని మింగేస్తున్నాయి!”

తన పెయింటింగ్ విలువ భార్యకు తెలియదు - తెలిసేట్లు చెప్పినా అమెకర్తం కాదు - ఆ విషయం పెళ్ళియిన కొత్తలోనే తెల్పు కున్నాడు సుందరయ్య. ఏ రకమైన లాభమైనా డబ్బు రూపంలో లేకపోతే అమె గురించదు!

ఈ ఇరుకు జీవితంలో బొమ్మల ద్వారా తనెంత అనందాన్ని పొందుతున్నాడో అమెకు చెప్పినా అర్థం కాదు అనుకున్నాడతను. సుందరయ్యకు తను గీసిన చిత్రాల మీద విపరీతమైన గౌరవం, ఇష్టం ఎప్పటికైనా ఆ రంగుల చిత్రాలే తన జీవితంలో వెన్నెలను నిరబూనిస్తాయనీ అతడి నమ్మకం - ఎప్పుడో చదువుకునే రోజుల్లో అతను తొలి సారిగా వేసిన ఒక వర్ణ చిత్రానికి బహుమతి రావడం, జిల్లా కలెక్టరు చేతుల మీదుగా ఆ బహుమతి సందుకోవడం అతనిలోని నమ్మకానికి కారణం కావచ్చు.

చిన్న తనం లోనే తల్లి దండ్రుడి సోతే మేనమాను వర్ణ పెరిగేడు సుందరయ్య - తన లోని చిత్రకారుడిని వెలికి తీసి (పోపు) పొందింది కూడా అయిననీ సుందరయ్య విశ్వాసం. అనుభవాలను ఆలోచనలు పదును పెట్టే ఆ రోజుల్లోనే జీవితమంటే ఏమిటో కొంత తెల్లంది ఒకరి కోసం త్యాగం చేయడంలో గల మానవత, ఒకరి అభివృద్ధికి నిస్వార్థంగా చేయూత నివ్వడంలో పుండే ఆనందం అయిన సుందరయ్యకు తెలుసుకున్నాడు. ఇరుకు జీవితం గడుపుతూనే విశాలంగా ఆలోచించడం నేర్చుకున్నాడు.

ఆ సాయంకాలం సుందరయ్య కంపెనీనించి తిరిగివచ్చేసరికి ఇంట్లో కొంత మార్పు కన్పించింది. ప్రేములు కట్టిన అతని పెయింటింగ్ నన్నిటిని దగ్గరగా ఒక మూల పేర్చి, వాటికో చెక్క పెట్టెను అడ్డంగా పెట్టింది అతని భార్య - ఆ చెక్క పెట్టె సాగు కన్పించకుండా దానిపై నొక పువ్వుల గడ్డ వరచింది.

“ఇప్పుడు గది క్రాస్ విశాలంగా వున్నట్లు లేదా? మీక్కోవలసిన పెయింటింగు నన్ను డిగితే తీసి యిస్తాను” అంది

రెక్కలు విరిచి కట్టేసిన పాపురం అతని మె.దడులో మెదిలింది - మార్పాడమందా తలూకెన్నడు

సుందరయ్య కొడుకు అడుగు వెయ్యడం మొదలు పెట్టేడు - భార్య మళ్ళీ గర్భవతి.

“ఉదయం వేసిక్కడ పెట్టిన కుంచె లేమయ్యాయి?” సుందరయ్య అడిగాడు భార్యని.

“వీడికి నడకకష్టానికి వాటిని లాగే స్తుంటే నేనే తీసి ఆ పై అలమార్లో పెట్టాను” అంటూ వాటిని తెచ్చి అందించింది.

కొడుకుతనకుంచెలు లాగడంలే ఆశ్చర్య మనిపించింది సుందరయ్యకి. వాడు తనలా ఓ అర్ధిష్టు అయ్యేకంటే తన మామయ్యలా దొడ్డ మనసున్న వ్యక్తిగా రూపు దిద్దుకుంటేనే తన కాశందం.

“మన బాబుకి మంచి పేరు ఆలోచించే నండోయ్” అంది సుందరయ్య భార్య కొడుకు పుట్టినప్పుడు

“వీడి పేరు సీతారామయ్య అదేవచ్చు” నిర్ణయమై పోయింది” అన్నాడు సుందరయ్య.

“అదేవీటి మీకులాగానే అంత పాత పేరా?”

“సీతారామయ్య మా మామయ్య నాకు జీవితాన్నిచ్చిన వాడు నా భవిష్యత్తు కోసం తన సుఖాల్ని త్యాగం చేసినవాడు. అయిన కేమీ వెయ్యలేక పోయాను. ఈ మార్గం కృతజ్ఞతన్నా...” ఆ పై మార్పాడ లేదు. అంతే! ఆ పేరే ఖాయమైంది.

సీతారామయ్య లాంటి మేనమామలు నూటి కొక్కరు! అనుకున్నాడు సుందరయ్య ధూళిపట్టిన కుంచెల్ని తుట్టించేసి కొడుకును దగ్గరకు తీసుకుని వాడి కందించి వాడి అనందంలో తనూ పాలు పంచుకున్నాడు.

ఆ సంవత్సరం స్థానిక చిత్ర కళా సరి శత్రు వారు ప్రదర్శన ఏర్పాటు చేస్తే

ఎత్తుగా వుండే ప్రదేశానికి రిక్తాను లాక్కుని పోతుంటాడు రిక్తానాలా అతని కండులు క్షేదంతో తడుస్తుంటాయి. ఆ టాపు లేని రిక్తాలో అతని ఎనిమిదేళ్ళ మాతృకు మార్పునిపుంటుంది. ఆ అమ్మాయి కాళ్ళ వర్ణ సంసారానికి కావల్సిన సామాను కొంత వుంటుంది. ఆ అమ్మాయి ముఖంలో ఆనందం! తండ్రి ఒక్కడూ ఆ బరువును లాగలేక పోతున్నాడని కాబోలు రిక్తా వాని పదేళ్ళ కొడుకు రిక్తా వెనుక నుండి తోస్తూ అతనికి సాయపడుతున్నాడు. ఆ వెనుక నయ్యారంగా నడుస్తూ రిక్తా వాని భార్య, కాళ్ళకి కడయాల, తల నిండా పూలు, జీన కళనుట్టి పడే కళ్ళు, ఆమె ముఖంలో సంతోషం సంతృప్తి!

అయితే పెయింట్స్ లో పెద్ద కేన్వాస్ పై చిత్రించిన ఆ చిత్రం తాలూకు అందం విలువ చూడ వలసిందే గాని మూలల్లో చెప్ప వలసిందికాదు.

“ఇన్నాళ్ళకి మీ శ్రమకి ప్రతిఫలం ముట్టింది. ఎప్పుడు ఇలాంటి బొమ్మలే వేస్తూండండి” అంది సుందరయ్య భార్య ఆ రౌలి తాను వేసిన మిగిలిన బొమ్మలు కూడా అంతే విలువైనవని సుందరయ్య చెప్పాలను కున్నాడు కానీ చెప్పలేదు.

“కెలా వాడికి, పాల వాడికి ఎప్పుడూ పూర్తిగా వెల్లించేదే లేదు. అనుకోకుండా వచ్చిన సామ్మ కదా...”

భార్య అనేదేమిటో గ్రహించేడు సుందరయ్య. మౌనంగా బయటకు వెళ్ళి వాకిట్లో పరుచుకున్న వెన్నెల అందాల్ని చూస్తూ ఆలోచించడం మొదలు పెట్టెడు.

వెన్నెలలో ఎన్ని అందాలు? ప్రకృతిలో ఎన్ని రంగులు? ప్రకృతి లోని ఆ అందాల్ని

“అదే ఇంటిని గురించి ఇద్దరుగా వచ్చాం యాగదిలోకి నలుగురయ్యాం”

“మాస్తున్నావుగా - ఖర్చులూ”

“అప్పుడే ఏమయింది? ముందుంది పండగ? వచ్చే యేడు పెద్దాడిని స్కూల్లో వేయాలి - పుస్తకాలకనీ, బట్టలకనీ...”

సుందరయ్య చిత్రంలో లీనమయ్యెడు.

“ఖర్చులు పెరుగుతున్నాయని భయపడి మానుకోవడం పురుష లక్షణం కాదు - ఖర్చులుకు తగ్గట్టు సంపాదించాలి”

భార్య అనేదేమిటో అతనికి తెల్పు ఏ ఓవర్ టైమా చేసి పగలూ రౌలీ కష్టపడైనా సరే సంపాదించాలని ఆమె అభిప్రాయం.

తమకు కేటాయించిన పని ద్యూట్ టైంలో చేయకుండా ఓవర్ టైంలో చేసే వారూ? పై వారికి భజన దాసులై పని చేయకుండానే ఓవర్ టైం వేసుకునే వారు కంపెనీలో చాలా మందే వున్నారు. కానీ వారి కోవలోకి జేరి తన అసమర్థతను చాటుకోవడం సుందరయ్య కష్టం లేదు. ఆ మాట

లోకి మారేడు సుందరయ్య అతని జీవన సరళితోనూ మార్చాల్సింది.

“ఉన్న కాసంత చోటునూ ఈయన బొమ్మలే ఆక్రమించేస్తున్నాయి. వదుపు కోవానికి, స్నేహితులొస్తే మార్చాని ముట్టాడుకోడానికి ఇంట్లో చీటి లేకుండా పోతోంది. వాటిని అమ్మేసినా కొన్ని అప సరాలు తీరేవి” చిన్నకొడుకు తల్లితో అనడం విన్నాడు సుందరయ్య అతనికి కోపం రాలేదు.

మరో రెండేళ్ళకే సుందరయ్య పెద్ద కొడుక్కో ఉద్యోగమొచ్చింది. పెళ్ళికూడా అయింది. కోడలొచ్చాక సంసారం మూడు గదుల ఇంట్లోకి మారింది.

ఇన్ని మార్పులొచ్చినా ఇల్లు చాలటం లేదనీ, సంపాదన సరిపోవటం లేదనీ సుందరయ్య భార్య సాధింపు సాధింపులానే వుండి పోయింది. సుందరయ్య ఏమీ చెయ్య లేని పరిస్థితిలో వుండి పోయాడు. ఈ రోగా చేసింది చాలును ఇక ఏ శాంతి తీసుకోమని కంపెనీ సుందరయ్యను రిటైరు చేసింది.

సుందరయ్య కిన్నెడు పూర్తి ఏ శాంతి నెలకు మూడోదల రూపాయల పెన్షన్మా, అంత వరకూ వేసిన దాదాపు యాభై ఏ తాతే అతని ఆస్తులు.

క్రమేణా కాల ప్రవాహంలో విలువలు మారుతుండడం గమనించేడు. సుందరయ్య పనికి రాని వాల సామాన్లతో బాటు సుందరయ్య వేసిన చాలా చిత్రాలు కూడా నెమ్మదిగా అటక ఎక్కేశాయి.

అయితే రోజు మొత్తం మీద ఎక్కువ ఖాళీ దొరకడం వల్లనే, మనస్తాపం ఎక్కువ పడం వల్లనే ఏమో ఇప్పుడు చిత్రాలు ఎక్కువగానే గీస్తున్నాడు సుందరయ్య కానీ

వాటిల్లో ఏదో మార్పు వచ్చింది.

అంతర్లీనంగా ఏదో సందేశమో, జీవిత చిత్రానో, అప్రవృత్త సాంఘిక పరిస్థితులతో... ఆ చిత్రాల్లో ముఖ్యంగా తొంగి చూసేవి.

రాజధాని నగరంలో భారీ ఎత్తున ప్రభుత్వం జరప తల పెట్టిన చిత్రకళా ప్రదర్శనకు సుందరయ్య చిత్రాల్ని కూడా సంవమని అతని ఆప్తమిత్రుడు రాఘవయ్య సూచిస్తే కాదనలేక పోయాడు సుందరయ్య. కొత్తగా వేసిన చిత్రాలలో పాలు అటక పైనున్న చిత్రాల్లోనే కొన్నింటిని ఎంపిక చేసి, వాటిని రాఘవయ్య ద్వారానే పంపేడు.

చిత్ర కళా ప్రదర్శన ప్రసంగించగా ఏర్పాటు చేయబడిందనీ, వందల కొద్దీ జనం తొలి రోజునే అమితోహ్వారంతో తిలకించారనీ పేపర్లలో వార్త చదివి చాలా సంతోషించాడు సుందరయ్య.

ఆ సాయంత్రం ఏటి ఒడ్డుకు వ్యాఖ్యలి వెళ్ళిన సుందరయ్య మరి రాలేదు! ప్రకృతి

నాస్పాదిస్తూనే అందుకో చక్కమై పోయాడు. ఆ మర్నాటికే గాని ఆయన పోయిన సంగతి ఎవరికీ తెలియలేదు.

మూడో నాడు సుందరయ్య పేర ఒక టెలిగ్రాం వచ్చింది. చిత్ర కళా ప్రదర్శనలో అతని ‘మాతృమూర్తి’ చిత్రానికి బహుమతి వచ్చిందనీ, ‘ప్రీతి విలువ’, ‘పాపం’ చిత్రాలు వెరియెక్త చదు వేల రూపాయలకూ అమ్ముడు పోయాయనీ, వెంటనే బయల్దేరి రావల్సిందనీ రాఘవయ్య ఇచ్చిన తంతి అది.

వార్త తెల్పి సుందరయ్య భార్య భోజన విడిచింది. తండ్రి దహన సమయంలో కూడ కంట తడిపెట్టిన కొడుకుల కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి. సుందరయ్య జీవించి వుంటే వారిని చూసి ఆనందబాష్పాలు రాల్చేవాడేమో!

ఇప్పుడు సుందరయ్య వేసిన చిత్రాల్ని అటక మించి కేంద్రీకి దిగియి మూడు-గమల్లు ఆ యింటి ముందుగదిలో సుందరయ్య వేసిన చిత్రాలు అందంగా అమర్చబడ్డాయి. ఆ చిత్రాల్ని ప్రదర్శించడానికి గాని, కొనుగోలు చేయడానికి గాని వచ్చే వారి కోసం ఆ గదిలో నాలుగు కుర్చీలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. సుందరయ్య పెళ్ళికి విడిగా తీయబడ్డాయి

ఫోటో. అతను వాడిన కుంచెలూ, రంగులూ, యితర పరికరాలూ ఒక ప్రక్క ఆయన జ్ఞాపకార్థం అందంగా అమర్చబడ్డాయి!

మిత్రుల ప్రోద్బలంతో తానూ ఆ ప్రదర్శనలో పాల్గొన్నాడు సుందరయ్య. అంతకు ముందు వేసిన చిత్రాలతో పాలు ఎప్పటి నించో మనసులో మెదల్తూ కేన్వాస్ మీదికి జారిన ఓ కొత్త చిత్రాన్న కూడా చిత్రించి అందులో ప్రదర్శించేడు.

ఆ చిత్ర కళా ప్రదర్శనకు స్థానిక పెద్ద లెండరో వచ్చారు. సాంస్కృతిక శాఖా మంత్రి ప్రదర్శనను ప్రారంభించి ఉప వ్యసించేరు.

“ఇంత చక్కని బొమ్మలు వేయగల చిత్ర కారులు ఈ జిల్లాలో మన రాష్ట్రంలో పుండడం ఎంతైనా సంతోషించ వలసిన విషయం ఇలాగే నలులూ రచయితలూ కూడా ఎందరో వుండి వుండొచ్చు. అటు వంటి కళాకారులందరి కోసం ఇక్కడోక కళాక్షేత్రాన్ని నిర్మించాలినఅవసరం ఎంతైనా వుంది. అందుకు నేను నా శాయశక్తులా కృషి చేస్తానని హామీ యిస్తున్నాను” అంటూ ఓ నాగ్దానాన్ని ప్రజల మధ్యకు విసరేశారు. కళా కారులు తప్ప తతిమ్మా వారంతా చోటు అదిరి సోమేలా చప్పట్లు కొట్టారు. కొన్ని నాగ్దానాలు చప్పట్లు పోరు లోని అంతమై పోతాయనిఅక్కడి కళాకారులకుబాగా తెల్పు.

మూడు రోజులు సాగిన ఆ చిత్ర ప్రదర్శనకు సుమారుకొవంద పెయింటింగ్స్ వచ్చాయి. వాటిల్లో కొన్ని రేఖా చిత్రాలు కొన్ని ఓరియంటల్ పెయింటింగ్స్ మరి కొన్ని మోడరన్ ఆర్ట్ కి సంబంధించిన చిత్రాలు.

ప్రదర్శనకు వచ్చిన వాటిల్లోంచి మూడు చిత్రాల నెంచిమూడోరోజున బహుమతులు ప్రకటించారు న్యాయ నిర్ణేతలు.

మొదటి బహుమతి సుందరయ్య ఇటీవల చిత్రించిన ‘ప్రీతి - విలువ’కు వచ్చింది. బహుమతిగా నూలు పదహార్లొచ్చారు. ఆ చిత్రం ఇంచు మించు ప్రతి ఒక్కరినీ ఆకర్షించింది.

కేన్వాస్ పైకి తెప్పించగలనుకోవడం చిత్ర కారుడి భ్రమే! ప్రకృతిలో వున్న ఎన్నో రంగుల లోనే జీవితంలో కూడా ఎన్నో అనుభూతులూ, కోర్కెలూ, ఆశలూ, ఆశ యాలూ, అనుభవాలూ, ఆ మూలకొస్తే జీవితమే ఓ రంగుల చిత్రం కాదా?

ఆ మర్నాడు సుందరయ్య యింటికి తెచ్చిన వస్తువుల్ని చూసి అతని భార్య ఆశ్చర్య పోయింది.

“గుమ్మ టిప్?”

“దీన్ని ఈజిల్ అంటారు. బొమ్మలు వేసుకునే స్టాండు. మనక్కావల్సిన ఏంగిలో వుంచి బొమ్మల్ని నిల్పిన వేసుకోవచ్చును. ఈ రెండోది రంగులు కలుపుకునే పేలెట్”

“ఇప్పుడెందుకీ? రాక రాక ఏదో ఒక బొమ్మకి డబ్బులొస్తే వాటిని లాగినా ఖర్చు చేసేదీ? ఇంత కంటే ఎన్ని అవసరమైన ఖర్చు లేవు?”

“ఎప్పుట్లోనో కొనాలనుకుంటున్నాను ఎలాగైనా బొమ్మల వల్ల వచ్చిన సామ్మే కదా అని...” అంతకుమించి చెప్పలేక పోయాడు. “డబ్బుందికదాని కొనుక్కొస్తే సరి పోయిందా? ఏమిన్నిట్టి పెట్టెందుకు చోటెక్క డుందీ కొంతలో? నా బాధ మీ కర్తం కాదు. మన నిర్వాకానికి మరో ప్రాణి కూడా భూమిద్ద కొస్తోంది. ఈ మారైనా ఓ రెండు గదులన్న యిల్లు చూడండి - అటక వున్న ఇల్లయితే కొంత పనికి రాని సామాను దానిమీద పడెయ్యవచ్చు”

ఆ విషయమై ఆ తర్వాత మరి ఆలోచించనే లేదు సుందరయ్య.

“నే వెప్పించేం వేళాదా?” అడిగింది సుందరయ్య భార్య చంబాడిని ఒళ్ళోకి తీసుకుని కూర్చుంటూ.

“దేని గురించి?” ఈజిల్ మీది పెయింటింగ్ కు తుది మెరుగులు దిద్దుతూనే అడిగాడు.

కొస్తే అతను చేసే ప్రద్యోగమే అతని తెలివి తేటలకు తగినది కాదని అతని నమ్మకం. బతకడానికి డబ్బు కావాలి కాబట్టి ఆ డబ్బు సంపాదించడానికి ఏదో ఒక పని చెయ్యాలి కాబట్టి సుందరయ్య ఆ కంపెనీలో పని చేస్తున్నాడు. అక్కడ పని చేసే మనుషుల్లో అతనికి అత్యుచిత కన్పించేది కాదు. వారిలో కుంచించుకు పోయిన స్వభావం కన్పించేది. గానుగల్గి తిన్నే ఎద్దుల్లా తన్న ఆలోచించ గల మె.దడున్న మనుషుల్లా అక్కడి జనం ఉండరని అతను చాలా మార్గే అనుకున్నాడు. కొన్ని వందల చదరపు గజాల స్థలంలో వున్న ఆ కంపెనీ కంటే అతను నివశించే ఒక్క యిరుకు గదే ఎంతో విశాలంగా కన్పించేది!

“నేను మాట జారి చెడదాన్నిపురున్నానే గాన మీరు మీ మార్గం నుంచి ఒక్క అంగుళం యినతెలికిచ్చి ఆలోచించట్లేదు” మూతి ముడిచేసుకుంది. సుందరయ్య భార్య క్షణమిగా ఆమె వంక చూశాడు సుందరయ్య పిల్లాడికి పాలిస్తోందామో అర మోడున్న కన్నులతో తల్లి ఒడిలో పడుకుని ఆ తంకా పాలు తాగే చంబాడిని చూస్తే ముచ్చటేసింది. ఆ దృశ్యం అతనికెంతో మనోహరంగా తోచింది. రెప్ప వాల్చుకుండా కొంత సేపు చూస్తునే వుండి పోయాడు. ఆ దృశ్యం అతనిని రెండు రోజులు వేటాడింది. మూడో రోజుకల్లా ‘మాతృమూర్తి’ అనే కేన్వాస్ లో ఒక చిత్రం సృష్టించ బడిందాయన కుంచ నుంచి ఆ చిత్రమే ఆ తర్వాతి కాలంలో అతనికి మంచి పేరు తెచ్చిపెడు తుందని అతనికి గాని అతని భార్యకు గాని అప్పుడు తెలిదు.

ఏళ్ళు గడుస్తున్నాయి. సుందరయ్య పిల్లలు పెరిగి పెద్దవారవుతున్నారు. వాళ్ళ బాగోగులు ఆయన ఖాల్సే చూసుకుంటుంది. ఆమె పోరు పడ లేక నిలాగో రెండు గదులు పోర్చన్